

© Pedro Sotomayor

Gonçalo M. Tavares és un escriptor portuguès nascut a Luanda el 1970. A més d'escriure ensenya Teoria de la Ciència a la Universitat de Lisboa. Tavares ha sorprès els seus lectors amb la gran varietat de llibres que ha publicat des del 2001, i en molt poc temps ha estat guardonat amb una quantitat impressionant de premis literaris portuguesos i internacionals. Les seves obres s'han adaptat a peces teatrals i audiovisuals, i s'han publicat a 46 països. Celebrat per autors de la talla d'Enrique Vila-Matas i José Saramago, la crítica internacional el considera un dels escriptors en llengua portuguesa més destacats de l'actualitat.

Amb aquesta edició d'*Un viatge a l'Índia* el lector en català podrà per fi endinsar-se en la seva narrativa prodigiosa.

José Saramago – “Tavares guanyarà el premi Nobel en menys de trenta anys, n'estic segur. No té dret a escriure tan bé amb només 35 anys. Em vénen ganes de pegar-li.”

Alberto Manguel – “El major do de Tavares és la seva habilitat de fragmentar el món i reconstruir-lo com si es tractés de la seva creació. Cada un dels seus llibres és un calidoscopi que reorganitza la realitat perquè la puguem observar millor.”

Enrique Vila-Matas – “La revelació més original de la literatura portuguesa. Un escriptor que no passarà gaire més temps desaparebut a Europa.”

Journal das Letras – “Un llibre per a l'eternitat.”

Le Monde – “Amb *Un viatge a l'Índia*, Tavares ha escrit la gran epopeia del nostre temps.”

RTP – “És un viatge, una antiepopèia i un llibre extraordinari. Estic convençut que d'aquí a cent anys hi haurà tesis doctorals sobre els seus passatges i fragments. *Un viatge a l'Índia* és un llibre que marca no només la història de la literatura portuguesa, sinó també la de la cultura europea.”

Expresso – “Gonçalo M. Tavares emergeix cada vegada més com el nom més potent de les noves generacions.”

José Castello, Ípsilon – “La literatura de Gonçalo M. Tavares és radical i no deixa indiferent. Al contrari: és incòmoda i fa mal. Tavares és un mestre en l'art de commocionar al lector.”

Courrier International – “Ironia i talent, un autor increïble.”

The New Yorker – “Els seus llibres poden ser pertorbadors i melangiosos, però són estimulants de la forma que només l’obra d’un artista poderosament original pot arribar a ser.”

Giulia Lancini – “La seva escriptura és surrealista, divertida, poètica, profunda, dramàtica, un discurs xocant, una petita bomba que deixa enrere els límits i esmicola els models estàndards.”

Magazine Arte – “Gonçalo M. Tavares mostra una habilitat sorprenent i immesurable. Sens dubte, el comitè de l’Acadèmia sueca el considerarà en breu.”

Glamour (Itàlia) – “Heus aquí un geni!”

Eduardo Prado Coelho, Público – “S’adonen que podria convertir-se en un dels grans noms de la literatura portuguesa, si no és que ja l’és? A la seva edat la seva obra ja és tan profundament desconcertant i innovadora que una predicció com aquesta no és gens agosarada.”

Premis (obtinguts per *Un viatge a l’Índia*):

Premi de la Societat Portuguesa d’Autors SPA/RTP a la millor ficció narrativa 2011

Premi Especial de la Premsa al millor llibre del 2010

Gran premi de Novel·la de l’Associació Portuguesa d’Escriptors 2011

Premi Literari Fernando Namora/Estoril Sol 2011

Premi de la Fundació Inés de Castro 2012

Premi Portugal Telecom (Brasil, 2011)

Un viatge a l'Índia

Gonçalo M. Tavares

Un viatge
a l'Índia

Melancolia contemporània (un itinerari)

Traducció de Pere Comellas Casanova

EDICIONS DEL PERISCOPI

ANTÍPODA, 3

Títol original: *Uma Viagem à Índia*

© Gonçalo M. Tavares & Editorial Caminho, SA, Lisboa, 2010
(Publicat per acord amb Literarische Agentur Mertin Inh. Nicole Witt e.K.,
Frankfurt, Alemanya)

Primera edició: maig del 2013

© de la traducció: Pere Comellas Casanova, 2013
© de la il·lustració de la coberta: Mercè Iglesias i Alex Ferreira, 2013
© de la fotografia de l'autor: Pedro Sottomayor
© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SL, 2013

Publicat per Edicions del Periscopi SL
Correu electrònic: info@periscopi.cat
Web: www.periscopi.cat
Facebook: www.facebook.com/Periscopi
Twitter: twitter.com/Ed_Periscopi

Impressió: Romanyà Valls
Sant Joan Baptista, 35 | 08789 - La Torre de Claramunt (Barcelona)

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel
Maquetació i disseny interior: Tono Cristòfol
Correcció: Irene Abril, Florian Heisenberg i Núria Saurina
Disseny de la col·lecció i coberta: Tono Cristòfol

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper offset cru de vuitanta grams i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro en cos 12.

Dipòsit legal: B-9275-2013
ISBN: 978-84-940490-4-0

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

Aquesta obra ha comptat amb el suport de la Direcció General del Llibre, els Arxius i les Biblioteques / Portugal

GOVERNO DE
PORTUGAL

SECRETÁRIO DE ESTADO
DA CULTURA

Índex

Un viatge a l'Índia (2003-2010)	II
Cant I.....	17
Cant II.....	59
Cant III.....	103
Cant IV	147
Cant V	185
Cant VI	223
Cant VII.....	263
Cant VIII.....	301
Cant IX	339
Cant X.....	375
Melancolia contemporània (un itinerari).....	425

**Un viatge a l'Índia
(2003-2010)**

*Aquest llibre està dedicat a
Eduardo Prado Coelho.*

L'ardent sol aleshores ja es ponía.

Luís de Camões

Cant I

1

No parlarem de la roca sagrada
on es va construir la ciutat de Jerusalem,
ni de la pedra més respectada de l'antiga
Grècia,
situada a Delfos, a la muntanya del Parnàs,
aquell *Omphalus* —llombrícol del món—
cap a on has de dirigir la mirada,
a vegades les passes,
sempre el pensament.

2

No parlarem del Tres Vegades Hermes
ni de la manera com en or es transforma
el que no té valor,
només gràcies a la paciència,
a la fe i a les falses narratives.
Parlarem d'en Bloom
i del seu viatge a l'Índia.
Un home que va sortir de Lisboa.

3

No parlarem d'herois que es van perdre
en laberints
ni de la demanda del Sant Grial.
(No es tracta aquí de trobar la immortalitat
sinó de donar un cert valor al que és mortal.)
No es farà cap forat per trobar el centre
del món,
ni es buscaran en coves
ni en els camins de la selva
les visions que els indis idolatraven.

4

No es tracta aquí de fer un dejuni
al capdamunt de la muntanya sagrada
perquè la flaqueza i els aires elevats
provoquin tremolors i malalties benignes.
Es tracta senzillament de constatar
de quina manera la raó encara permet
alguns viatges llargs.
Parlarem d'en Bloom.

5

No anirem a admirar de prop el Vesubi,
ni tirarem animals
al cràter per tal de calmar els elements.
No matarem per l'aigua de l'eterna joventut,
ni maleirem noms
llançant tauletes amb lletres maleïdes
a les aigües de Bath, a Anglaterra.
No parlarem de les grans piràmides de Gizé,
del seus múltiples passatges secrets
que permeten l'entrada o la fugida dels homes.

6

No parlarem de les ruïnes d'Stonehenge
o d'Avebury,
ni dels alineaments massa exactes de pedres
a l'illa de Lewis.
No parlarem d'aquells miracles deixats
una mica per tot arreu,
d'aquelles cartes de pedra que els antics ens han enviat.
Parlarem d'un home, en Bloom,
i del seu viatge a començament del segle XXI.

7

No parlarem dels terribles esdeveniments naturals
de la història del món.

Terratrèmols i tsunamis, ciclons a Bangladesh,
tifons al Carib;

el món es belluga i pateix incendis i inundacions
des de Noè, com a mínim.

No parlarem de la Pedra Negra de la Meca
i de les set voltes que aquesta pedra exigeix
que un creient faci al voltant de la plaça.

Parlarem d'en Bloom i del seu viatge
de Lisboa a l'Índia.

8

No parlarem de la ciutat inca de Machu Picchu,
no parlarem de les coves de Lascaux,
ni dels seus dibuixos infantils,
amenaçadors i seriosos.

No parlarem dels cavalls xinesos
ni dels éssers mitològics de les roques
d'Ontario.

Parlarem d'en Bloom. I del seu viatge a l'Índia.

9

No parlarem de l'aparició sobtada
de nans en certes coves de Mèxic,
ni dels penya-segats de Colorado
on a la pedra s'hi van construir cases.

No parlarem de les taules de peu de gall
ni de les periòdiques visites del

Més Enllà a les cases
de ciutadans racionals.

Parlarem d'un viatge a l'Índia.
I del seu heroi, en Bloom.

10

Parlarem de l'hostilitat que en Bloom,
el nostre heroi,
va revelar cap al passat,
en alçar-se i anar-se'n de Lisboa
en un viatge a l'Índia per anar a buscar saviesa
i oblit.
I parlarem de com al viatge
es va endur un secret i el va tornar, després, gairebé intacte.

11

És indispensable donar a conèixer accions terrestres
amb la longitud del món i l'altura del cel,
però és important també parlar del que no és ben bé
tan extens o tan alt.
És cert que els grecs van intentar perfeccionar
tant la Veritat com el gest,
però les idees van ser de bon tros el que va canviar més.
Ha arribat, doncs, el moment de posar Grècia
cap per avall
i de buidar-li les butxaques, benvolgut Bloom.

12

Alerta amb els homes que se'n van amb ganes
i feliços: a la primera acció, si cal,
seran capaços de matar.
Alerta, doncs, Bloom, amb les teves ganes.
(Però preocupa't també, en aquest viatge,
de la manera com fas les coses.)

Tanmateix, en Bloom no se'n va de Lisboa feliç,
cosa que no està malament.

13

Però fixem-nos en aquesta altra història (una paràbola?).

De la multitud en surt un home

que corre en direcció

a una línia imaginària.

Aquest home no és boig;

la multitud, sí, que és boja.

L'home corre fins que troba un esgrimidor

14

li ofereixen una espasa, ell lluita i venç.

Ara té pressa, un mort al darrere

i al cap una línia imaginària

cap a la qual s'ha de dirigir.

Sap que ha de córrer sempre, sense parar,

però no prou per atrapar l'objectiu.

Aquesta és la història; punt.

15

Però la natura també hi apareix, i molt,

en aquest viatge.

El vent, per exemple, que pot semblar

un element neutre,

que reparteix molèsties lleus entre rics

i pobres,

però de fet és senzillament hàbil:

als febles els fa venir fred i per als forts és

una lleu brisa que

calma la calor excessiva.

16

Als palaus hi arriba pel ventilador domesticat,
mentre damunt de les cases fràgils
s'hi abat robust com una tempesta.

El vent (de certs països)
maltracta el cap de qui acaba de caure i
fa massatge als peüets de qui és a dalt de tot.
El vent, estimat Bloom, és un element de la natura
que no és gens de fiar.

17

De fet, si una cara té dues meitats
—una de bonica, una altra de poruga—,
els enemics només hi veuen la por
i els amants, la bellesa.
Són en el fons dues cegueses
particulars,
especialitzacions que sorgeixen (espontànies)
en certs instants.

18

És veritat que els teus avantpassats
(parlem amb tu, Bloom)
no van construir muntanyes,
però van matar molt, i alguns van explicar
històries
que encara avui sobreviuen. Perquè, de fet,
ja se sap
que mentre es té prou por o prou coratge
no hi ha caps de setmana ni banquets
que s'allarguin. Certs avantpassats valents,
ni un cap de setmana, no van tenir.

19

Esperem, doncs, Bloom, que creixis i que creixent
vagis directe a la realitat
i no paris. Perquè no faràs prou
arrambant-te als esdeveniments,
el que hem pensat per a tu és força més profund,
no faràs prou coneixent set teories,
t'hauràs d'enfilars a set altes muntanyes.
I travessar encara els continents
com si la terra fos una extensió temporal
capaç de mesurar els teus dies.

20

Travessa les aigües també, excel·lent amic Bloom,
trenca el mar per la meitat.
El mar és un mamífer,
el vaixell, el punyal del sacrifici.
Perquè, com tots els animals,
el mar només és arrogant
fins que topa amb el seu amo.
Parlem del mar, però potser
siguin la terra i el cel els que exigeixen ser descrits.
Bloom, Bloom, Bloom.

21

Podràs acusar els déus de posseir
una tècnica de govern molt particular,
que en el fons es pot resumir dient:
deixa que tot vagi fins al final.
No podràs, doncs, Bloom,
atribuir gaire complexitat a aquesta manera tan alta
de tancar els ulls, abaixar els braços

i reposar les cames. Són els déus, Bloom,
no són cosa teva.

22

Els déus actuen
com si no existissin, i d'aquesta manera
no existeixen, de fet, amb extrema eficàcia.
És veritat que entre els déus
hi ha una jerarquia,
exactament igual que entre els animals
en una fusteria
o entre els bastaixos
de certs ports d'Europa,

23

i el més poderós dels déus,
com que és dretà, necessita si més no
aquesta mà lliure per actuar.
De jerarquies n'hi ha, doncs, a les flors,
a les males herbes i a la divinitat.
De la bondat o de la maldat en podràs fer
gràfics de competència, repartir medalles;
disparar més bales a l'un que a l'altre.

24

En el fons, l'organització de l'univers
és una qüestió de galons militars,
i el que és informe espanta (precisament)
perquè no sabem si li hem de donar ordres
o obeir-lo.
Però parlem encara, Bloom, de la ironia que sovint
aplicarem.

De quina manera la catàstrofe
porta pertorbacions al vell mètode
d'aplicar una distància al món?

25

Per damunt de la catàstrofe, des d'un punt de vista aeri,
l'home és capaç d'ironitzar,
però quan és a sota de la catàstrofe,
a sota de les seves runes,
la ironia serà l'última a aparèixer
després de l'acció instintiva de defensa,
de la desesperació que encara emet ordres i temptatives,
i de l'últim crit que assenyala el fracàs.

26

Només després d'aquest crit la ironia torna,
dient, com a molt:
em moro, és veritat, però tot i això
guardo una distància elegant en relació
amb la meva mort.
Això és, Bloom, a grans trets,
la presentació de la vella ironia
que a vegades farem servir per evitar
petar-nos de riure, o plorar.

27

Una víscera que oblida menys que el cap: el cor.
Si vols informació sobre el passat, Bloom,
parla amb els homes d'una ciutat,
però si desitges atrapar de cop la
saviesa primària
passa una tarda al costat d'un animal

sense llenguatge.
No tot el que passa
es pot escriure, això ja ho sabíem.

28

Però el Destí s'ha (últimament) perfeccionat.
Ara el vaixell i l'avió arriben a bon port
per la força de la brúixola mecànica, que normalment
funciona, al contrari del Destí,
que, com que és un invent antic,
ja demostra cansament
i fins i tot incompetència.

29

Per sort, a més del nostre destí,
hem portat la tecnologia adequada
—diu un capità qualsevol, fent servir
la ja esmentada ironia contemporània.
És clar, però, que si el Destí se'ns presenta en vers obscur
ens quedarem igual, i l'avió tant podrà alçar el vol
com estavellar-se, que tots dos esdeveniments
confirmaran l'estrany vers
que els ha anunciat.

30

Per això mateix —per no comprometre's—
els Déus, quan ens parlen a l'orella,
eviten les frases explícites i les promeses concretes.
I encara que sorprenentment parlin
la nostra llengua,
sorprenentment no els comprenem.
Ho pots entendre, això, Bloom?

31

És evident que podem creure
que certes llengües són més pròximes a la bellesa
que té l'aire quan és buit.
Tanmateix, la llengua d'un país,
per més que els seus habitants
saltin o resin en direcció al cel,
no és una activitat mística
de què els éssers humans
siguin portadors privilegiats.

32

Al contrari, la llengua, qualsevol llengua,
és una activitat domèstica i econòmica;
una cançó inventada, en el fons,
no per enlluernar
sinó per vendre car i comprar barat.
(Ah, però quan començarem
a parlar del nostre heroi, en Bloom,
i del seu viatge?)

33

Diguem encara (i que se'ns perdoni aquesta
altra desviació:
seran tantes, estimat, prepara't),
diguem encara que les discussions universals dels homes
són sempre discussions particulars. Cadascú
s'aboca al món
des d'una barana fràgil.
I ni tan sols els imbècils tenen fesomies
col·lectives.
Cada país és un detall que cada habitant utilitza

com més li convé i com la llei
li ho permet.

34

Mentrestant, a la llunyania, un nerviosisme concret
s'infiltra ens els comportaments i en les flors,
en els arbres de troncs gruixuts
i en les dones de cames primes. I aquests disturbis
s'originen, alhora, en el terra i en el sostre,
provant així que les construccions dels homes,
al contrari del que vulgarment s'imagina,
cauen tant des de dalt com des de baix.

35

Podràs doncs dir: la tempesta
és una desavinença entre substàncies,
una expressiva discussió, res més que això.
Sí, és cert, però també el contrari.
El fet és que una certa tempesta va esclatar,
en Bloom era davant del mapa encara planejant
el viatge.
Com s'anticipa, la natura!

36

Però escoltem una història (una altra paràbola?):
Un home dur avança per un carrer
que acaba en un bosc com abans, en la infància,
havia avançat per un bosc que acabava
en un carrer.
Mira cap a tots cantons però evita mirar cap amunt
perquè algú li ha dit que els humans
només participen en els esdeveniments

per sota del nivell dels ulls
i aquesta expressió —per sota del nivell dels ulls—
es torna tan forta com la vella expressió
—per sota, o per sobre, del nivell del mar—.

37

I llavors vet aquí que la referència natura
és substituïda per la referència humana.
Homes que abans actuaven a nivell del mar
actuen ara per sobre o per sota del nivell dels ulls.
I diguem que: per sobre del nivell dels ulls actua
qui espera que els elements divins,
la casualitat i el destí, decideixin el que la psicologia
i els estris no poden entendre.

38

Al nivell dels ulls, al contrari, hi actua qui creu
que els gestos humans són encara, o són ara,
l'acceleració més forta
que es pot aplicar al món.
Qui actua per sota del nivell dels ulls reconeix
que no s'ha avançat prou
i que només la part animal de l'home,
o la part que s'humilia, poden solucionar els conflictes.
Saltar, argumentar, arrossegat-se:
són, en síntesi, tres formes humanes
de respondre a un únic món.
(I en Bloom les practicarà totes.)

39

Però tornem a la baixa i negra terra
que aprecia l'avenç

que un home fa entre dos mons apartats.
O l'avenç, només, entre el pit i la camisa,
en la respiració que, sense fer un sol pas,
recorre una distància més individual i no visible
que al final s'expressa per una decisió.
En Bloom, de fet, buscarà l'impossible:
trobar la saviesa mentre fuig;
fugir mentre aprèn.

40

I un cop la fletxa ja ha començat el seu camí,
com la vols parar? Igual que la mort (que és una cosa
única:
si ja ha començat no la podràs suspendre),
així també la teva voluntat.
És més fàcil tallar un braç gruixut
i musculat. Fixa't doncs fins a quin punt pensar
és un acte potent
i els seus efectes —les idees— són matèria resistent.
Vés veloç cap a un lloc; i que no tinguis temps
de recular:
és un consell, Bloom.

41

I fixa't que, en el fons, en algun lloc, entre un grup
de gent obscena,
un líquid passa per les boques
de tothom. Líquid que calma i uneix, i transforma
fortes enemistats en aproximacions neutres.
Amb els efectes d'un alcohol dòcil, un grup endreça, així,
discretament, la violència, donant-se la mà,
blegant l'esquena, somrient somriures.

42

No s'ha produït, però, cap distribució de simpaties, senzillament unes covardies de nivell semblant s'han posat d'acord (temporal). Però ja hi anirem.

Mentrestant, al març
algú encerta amb força les set vides d'un gat
i el mata d'un sol cop
i s'estalvia així sis moviments
intensos més.

Som al març i les coses de cada dia avancen
(com sempre), però avancen a l'aire lliure, que és on
es troben més bé.

43

Els dies passen llavors immòbils,
previsibles, per tant.

El vent, parat en una postura que s'assembla
al simple aire.

Mirant al cel, era el cel
el que es veia;

i els ulls d'en Bloom amb la part alta del món
es completaven; com dues peces d'un trencaclosques
romàntic, blau i tediós.

44

No parlarem doncs d'un poble,
que és molt i massa.

Parlarem en aquesta epopeia només d'un home: en Bloom.

En Bloom ha obert els dos ulls contradictoris
(un que volia veure coses noves, l'altre dormir)
i ha passejat la mirada pel tranquil compartiment
on acaba de ficar-se.

En Bloom, el nostre heroi. Això és el que fa primer:
observa.

45

Aquí tenim en Bloom en la primera etapa
del seu viatge a l'Índia,
a Londres, sol i sense diners
i sense conèixer ningú. Busca amics
o una altra cosa?
I era en Bloom, qui tenia una mirada estranya,
o estranys eren els homes que se li
acostaven?
Resulta que no hi ha resposta.
Qui comença el moment: qui mira o allò
que és mirat? Pot l'inici del món localitzar-se
en qui rep l'empenta?

46

Uns certs homes es desplaçaven, doncs, per la realitat
londinenca
com si els seus peus desastrats intentessin
repetir recorreguts fets abans per ballarins.
Som al mes de març
i aquest mes, si el món estigués organitzat,
tots els fets començarien per M,
seguint una lògica idèntica
a l'enciclopèdia boja que d'aquesta manera acosta
temes irreconciliables.

47

Tanmateix, és evident que cap esdeveniment
comença amb una lletra idèntica a un altre. I si entra

en diccionaris o enciclopèdies és perquè aquell fet
és un fet domesticat.

Diguem fins i tot: si als actes els talles l'energia
i l'eficaç existència
al final tindrà una història
publicable. El relat com a amic deslleial
dels fets, vet aquí una hipòtesi.

48

Els homes es van acostar llavors fent gestos:
eren tres, i en Bloom, tot i que corpulent,
era individual i un.

I així va decidir esperar abans d'actuar:
sabia prou bé que l'amistat i la pau
són només moments intermedis
que, en el fons, esperen canvis.

49

No és per casualitat que no pots, per més que ho provis,
encertar de ple el dia —sigui el que sigui—
com s'encerten les balenes amb un arpó.

Els dies tenen un embolcall espès,
una armadura del material més resistent que hi ha:
tot allò de què no se sap on té el centre
està segur.

Així són els nostres dies que prou que voldríem aniquilar
amb un arpó. Una balena absurda, sense cos,
el temps.

50

Vés-te'n, doncs, a l'Índia, benvolgut Bloom,
marxa de Londres.

Londres. Londres i en Bloom.

Però en Bloom va decidir dinar amb els tres homes estranys però xerraires.

Vull anar a l'Índia, pensa el nostre heroi,
i potser un mitjà d'arribar-hi sigui l'amistat.

51

En Bloom va dir-los que del punt de partida havia partit
i que al punt d'arribada encara no havia arribat.

Era doncs en camí, en un lloc intermedi,
lluny de la seva cadira.

Buscava, en fi, coses boniques que li donessin salut.
Va explicar, després, de manera succinta, que no era
acceptable l'existència
d'un únic metge lleig, perquè curar consistia
a encantar el malalt, i cap fesomia lletja no encanta.

52

Cada frontera, prou que ho sé, pensa en Bloom,
conté una metodologia

tan impossible de compartir entre països veïns
com les empremtes digitals d'un individu.

És clar que també hi ha l'amor,
de lluny el que més empremtes digitals passa d'un cos
a un altre. Però fins i tot aquest procés exuberant
és diferent quan som en un altre país.

53

I va ser llavors que els tres homes van explicar infàncies,
repetint, cadascun, dues vegades certs esdeveniments
fútils, cosa que va avorrir molt en Bloom. Certs detalls
molt fins de les lleis del país, els van descriure amb minúcia

encara més fina
aquells tres homes que, a més de no tenir pressa,
eren lents. Per això en en Bloom creixia el pensament
no gens sant
de picar tres vegades amb la sabata a terra i esclafar
a cada moviment una formiga: tres en total.
Aquells homes, que no coneixia d'enlloc,
l'avorrien.

54

Les vides dels altres no ens commouen, pensa en Bloom.

La teva
vida és una equació que no sé resoldre
perquè no t'estimo. I també el contrari:
no sé resoldre la teva vida perquè
no t'odio.
Però com que l'aire era exagerat i càlid, com si algú
hagués deixat el dia massa estona al forn,
resulta que la simpatia dels homes va fer acte
de presència.

55

Van oferir a en Bloom repòs, fruita i aigua.
I com si ho expliquessin tot a un imbècil
estranger, li van dir, assenyalant cada cosa per
torns: l'aigua és líquida, la fruita sòlida i aquest llit
que t'oferim estarà en l'estat que estiguin
els teus somnis.
En principi —van continuar— el bon repòs pertany
a un estat volàtil,
però la qualitat del son serà qui ho decideixi.
Molt bé, va dir en Bloom.

56

I com que el dia lluminós semblava fugir lentament
cap a les llars de foc particulars,
i així desapareixia la principal institució pública
de les ciutats i de pagès (el sol),
en Bloom, fugint i sense ajuda a Londres,
ciutat on al terra no hi ha terra per als estrangers,
no va tenir alternativa: va acceptar la invitació
i va seguir aquells tres homes que semblaven desproveïts
d'intel·ligència d'una manera que en Bloom
—amb la seva ironia—
classificava d'«exuberant».

57

Aquí tenim doncs la manera justa que va trobar en Bloom
de classificar la conversa i el raonament
dels seus hostes londinencs,
homes amb qui s'havia topat per casualitat
i que li havien ofert taula i llit, i també el contrari.
Un dels homes va proposar encara a en Bloom
una dissertació tranquil·la sobre la infància,
costums i altres particularitats.
En Bloom, afectat d'urgència,
va dir de seguida i de cop: aquest és un excel·lent tema
per al futur,
i amb un gest breu i un brevíssim
bona nit!, es va acomiadar.

58

És clar que l'animal ferotge és ferotge fins i tot quan dorm,
i en Bloom, cautelós, mai no es bevia la copa d'un glop,
es guardava sempre la possibilitat de fer

alguna cosa diferent (o fins i tot el contrari).
L'agilitat mental és muscular
i l'agilitat muscular, mental; i en Bloom ho sabia prou bé.
Estàs atent, Bloom? Què volen, aquest homes?

59

En Bloom ni tan sols es va acostar al llit,
perquè abans va aparèixer el pare d'aquells tres homes
de profunda incompatibilitat amb el raciocini;
i, mirant els ulls fixos del vell,
no va poder deixar de pensar en un armari buit
amb dos poms arrodonits i iguals.
Per la mirada —va dir en Bloom simpàticament—
m'he adonat de seguida que era de la família.

60

I el pare dels tres homes redundants
—per parlar, n'hi hauria prou amb un—
va portar uns regals per a en Bloom.
I entre algunes coses fútils i d'altres d'inecessàries
n'hi havia alguna que senzillament disgustava.
Quan necessito regar el jardí
resulta que em posen a les mans uns quants llumins,
pensava en Bloom, mentre en veu alta deia,
per donar les gràcies:
és ben bé el que necessitava.

61

Els regals incloïen coses per a l'estètica,
útils però lletges, i coses per a la utilitat,
absolutament inútils però boniques.
En Bloom se sentia com aquell

que només té la mà dreta i li regalen un guant
per a la mà esquerra.

Gairebé perfecte —va dir en Bloom,
mentre l'abric regalat que s'intentava posar
s'esparracava per la meitat.

62

El cert és que en aquella trobada hi havia
incomoditat mútua,
perquè el llenguatge del nostre heroi als altres els semblava
soroll indiscret de l'estómac, cosa que demostra també,
al capdavant, que els versos en llengua desconeguda
poden sonar
de la mateixa manera que pertorbacions
sorprenents en la vella màquina de cosir.

63

I és evident: es coneixen els homes pel que llegeixen
però no només. Com maten —quines armes usen—
i com s'enamoren —quines paraules utilitzen en les
declaracions d'amor—. Ah, i encara un detall: de qui
tens por? I quin nom dónes a la cosa gran que del cel
mai no arriba a venir perquè s'estima més mantenir-se així,
possibilitat?

Si desxifres l'últim soroll que un moribund fa,
en descobriràs la religió, en pots estar segur.

64

En Bloom va dir que de Lisboa havia sortit
i que anava de viatge a l'Índia. A l'altra banda del món
buscava una alegria nova
o, si podia ser, unes quantes. Una alegria que barregés plaers

d'animal domèstic alimentat en plat
amb els d'animal salvatge i brutal que s'alimenta
dels atacs imprevistos que a la selva llança contra
les víctimes
més febles. Un tedi sorprenent,
vet aquí el que en Bloom buscava. Com trobar-lo?

65

Cada home es creu portador de la melodia exacta,
però una melodia no és el resultat d'un problema
de quantitats
sinó d'un força més pertorbador problema d'ànima.
Cada música respon així
a la indecisió que una existència arrossega:
desisteixo de viure o mato? Lluito o oblidó
el que es pot inundar?

66

El cert és que d'entre els diversos materials del món,
l'ànima és de lluny un dels més antics,
però si el cervell que inventa i escriu versos
és només una víscera de bones proporcions,
resulta que ara mateix en Bloom desisteix de mirar cap al cel
a l'espera d'esdeveniments humans o divins.
Del cel no en vindrà res que no sigui natural i dispensable.

67

Diguem que pensar no és tan fàcil com això.
Certs homes, mentre estan asseguts,
s'esforcen tant per esbossar una idea
que acaben xops de suor.
I mentrestant aquí a fora: res,

ni la carcassa del més efímer indici
d'intel·ligència. Cada idea sembla que estigui en
aquests cervells
com en un laberint del qual només rarament
és capaç de sortir. En Bloom pensa en aquell pare
i en els tres fills.
Quina família més coherent, murmura.

68

Ser lleó entre ovelles és una feblesa, ja ho deia
un poeta excel·lentíssim.
Així doncs, en Bloom optava, davant dels quatre imbècils
—una família sencera i somrient—,
per amagar la intel·ligència com s'amaga un objecte.
Els sentia, però no els contestava,
només somreia; com si la simpatia —igual que
una papallona estúpida— se li hagués posat als llavis
i n'hagués fet un parapet inútil que ni besa
ni diu.

69

Però és clar que l'educació —manera pacífica
de dir la frase «de moment no disparis»—
impedeix que els homes de característiques oposades
immediatament revelin la incomoditat que suposa
trobar-se
davant d'una existència que els és oposada.
Entre ell i els quatre homes,
en Bloom va sentir que un cert edifici d'alerta es construïa.
Ningú no se m'acostarà amb l'objectiu d'abraçar-me,
ho va saber en Bloom, en aquell instant, del cert.
I la situació en què estava ficat el va intrigar.